

RAPPORT

KULTURPROJEKTET

”KULTUR OCH DEMOKRATI I SAMVERKAN”

ÖSTERGÖTLANDS BYGDEGÅRDSDISTRIKT

2021-2023

Förord

Under åren 2021 till 2022 har Östergötlands Bygdegårdsdistrikt arbetat med ett projekt med namnet "Kultur och demokrati i samverkan". Detta har skett med ekonomiskt stöd från Region Östergötland.

I projektets inledning hade vi kravet att ta initiativ till och ta kontakter för att etablera ett samarbetsorgan mellan de tre lokalhållande organisationerna Våra Gårdar, Folkets Hus och Parker samt bygdegårdarna inom länet. Efter att detta skett och våra samarbetspartners visat god vilja till samarbete, så bildades SamSam Östergötland den 1 juni 2021. En gemensam folder har tagits fram som beskriver de 80-talet lokalföreningar vi har tillsammans i länet samt information om SamSam Östergötland.

Projektet har också varit inriktat på att undersöka såväl de regionala som kommunala instansernas uppfattning om vår uppgift att vara en del av den kulturella infrastrukturen. I rapporten redovisas de resultat av våra dialogmöten som hållits.

Vidare har projektet arbetat med att ta fram underlag för att genomföra utbildningar för de lokala representanter som ansvarar för kulturverksamheten. Kurser har erbjudits för arrangörer, men vi har tvingats ställa in på grund av för få anmälningar, förmodligen beroende på att en pandemi har rått i landet och den rädsla som funnits för att smittas av Covid-19.

I slutet av rapporten finns en avslutande summering av de förslag som framkommit och som sammanfattar de åtgärder såväl bygdegårdsdistriktet som SamSam Östergötland kommer att arbeta vidare med efter projektidens slut. Bland de mer konkreta åtgärderna är inköpen av de högtalaranläggningar som gjorts för såväl hörselskadade som andra hörande och som nu kan användas i vår fortsatta kulturverksamhet inom organisationerna.

Inledning

Östergötlands Bygdegårdsdistrikt har genomfört ett projekt med stöd av Region Östergötland under 2021-22. Här nedan följer en rapport över den projektverksamhet som genomförts.

Bygdegårdsdistriktet är en regional sammanslutning inom Bygdegårdarnas Riksförbund och består av ca 40 medlemsföreningar inom samtliga kommuner i länet. Distriktets huvudsakliga uppgifter är att arbeta med samordning och utveckling av utbildnings- och informationsverksamheten för de anslutna föreningarna. Arbetet leds av en ideell styrelse. Distriktet samarbetar också med myndigheter och kulturinstitutioner för att sprida kulturutbud genom så många bygdegårdar som möjligt.

Projektansökan

En ansökan lämnades till Region Östergötland i slutet av december 2020 med rubriken "Kultur och demokrati i samverkan". Projektet tog avstamp i det faktum att den pågående pandemin hade gjort att vi söker nya perspektiv när det gäller samarbete, demokrati och utveckling av vår kulturverksamhet.

I januari månad 2021 erhöll vi ett positivt besked om ett beviljat stöd till ovan nämnda projekt från Region Östergötland. Projektets innehåll avseende syfte, mål, metoder, tidsplan och ekonomi hade godkänts i sin helhet. Projektägare är Östergötlands Bygdegårdsdistrikt och de arbetar inom projektet med en budget om 450 000 kr beviljat av Region Östergötland.

Region Östergötland hade dock i det verkställighetsbeslut som tagits, beslutat att villkora projekts genomförande genom att krav ställs på att de samarbetspartners (Folkets Hus och Parker samt Våra Gårdar) som nämnts i ansökan är positiva till att samverka i projektet. Fokus lades därför på ett av de syften som angavs i ansökan, nämligen att "initiera och tillsammans med andra organisationer, som handhar allmänna samlingslokaler, etablera ett regionalt samarbetsorgan mellan dessa".

De övriga syften som angavs i projektansökan var:

- * att hitta en metod för samverkan utifrån gemensamma behov som arrangör
- * stärka vår uppgift att vara en del av den kulturella infrastrukturen
- * undersöka möjligheterna att vara en resurs och utgöra navet för demokrati på orter vi är verksamma.

Bygdegårdsdistriktets verksamhet är inriktad på att främja föreningsdrivna allmänna samlingslokaler för att erbjuda mötesplatser och värna om mötesfriheten. Dessutom bedriver vi egna aktiviteter i huvudsak inom kulturverksamheten, varför ovan nämnda syften ligger väl i linje med vad vi önskar utveckla.

Styrelsen inom Östergötlands Bygdegårdsdistrikt har under hela projekttiden varit informerade och aktivt deltagit i de beslut som fattats kring projektets genomförande. I ett av besluten som tagits utsågs Björn Kanebäck, Värna och Lars Nilsson, Gryt att vara projektledare. De är väl informerade om distriktets verksamhet genom deras roll som vice distriktsordförande respektive distriktsordförande.

SamSam Östergötland

Då ett nationellt samarbetsorgan med namnet SamSam (Samlingslokalorganisationernas Samarbetskommitté) finns sedan flera år och några regionala motsvarigheter har bildats, så beslöt projektledningen att intervjua dessa.

Intervjuer centrala organisationerna

Intervjuerna inleddes med ett samtal med dåvarande verksamhetschefen Karin Fälldin på Bygdegårdarnas Riksförbund i mitten av januari 2021. Hon framhöll vikten av att samarbeta och att tillsammans driva opinion och påverkansarbete gentemot myndigheter, rörande frågor som är aktuella inom landets samlingslokalorganisationer. Vidare påtalades vikten av erfarenhetsutbyte och möjligheter till studieresor för att besöka varandras lokaler för våra valda kontaktpersoner inom fastighet, kultur, miljö, försäkringar etc. Karin önskade bygdegårdsdistriktet lycka till med att bilda ett regionalt samarbetsorgan.

I slutet av februari 2021 hölls en intervju med Våra Gårdars verksamhetschef Simon Svensson. Även han påpekade vikten av opinionsbildandet inom SamSam. Vidare framkom att en samverkan gentemot myndigheter är en fördel, där samarbetet med statens Boverk nämndes, och att arrangörsutbildningar i samverkan är mycket bra. På försäkringssidan finns också möjlighet till samarbete då bygdegårdarna och Våra Gårdar har samma försäkringsbolag. SamSam är ett nätverk och ingen egen juridisk person, har liten eller ingen formalia och är en överenskommelse mellan organisationerna. Även Simon önskar att ett regionalt samarbetsorgan bildas i Östergötland även om ett regionalt organisationsled i länet ej finns inom Våra Gårdar.

En intervju hölls också med Folkets Hus och Parkers verksamhetschef Calle Nathanson i februari 2021. Han framhöll vikten av våra ideologier och den bredd vi representerar genom våra totalt ca 2 600 lokala föreningar i landet. Samarbetet mellan de centrala organisationerna och Boverket kring ombyggnadsstöd mm är mycket viktigt. Calle framhöll också vikten av att stödja och medverka till engagemang när det gäller föreningen Ideell Kulturallians, där hans organisation ingår som medlem. Calle önskar att Östergötland bildar ett regionalt samarbetsorgan inom ramen för SamSam-strukturen.

Intervjuer regionala SamSam

Först ut bland våra intervjuer av de regionala SamSam som finns i landet var Värmland i början av mars 2021. Distriktsordförande Andreas Pettersson informerade om att SamSam Värmland har ett nära samarbete med Region Värmland och att de driver ett kulturprojekt samt beslutar om arrangörsbidrag. Distriktet har ca 170 samlingslokaler totalt och deras SamSam är en bildad förening med stadga och representation av även studieförbunden. Gemensamma utbildningar genomförs men inga kring försäkringsfrågor eller demokrati. En del av Folkets Hus-föreningarna är även medlemmar i bygdegårdsrörelsen och någon Ideell Kulturallians finns ej i länet. Stöd från regionen har erhållits med anledning av pandemin. Ser fram mot att SamSam bildas i Östergötland.

I mitten av mars 2021 hölls en intervju med Christer Gyllander, ordförande i Västra Bygdegårdsdistriktet. Han framhöll att det handlar om kontinuitet och att SamSam verkat i länet ca 15-20 år. De träffas ca 3-4 gånger per år, har nära samarbete med regionen och erhåller arrangörsbidrag, vilket är skälet till samarbetet. SamSam Västra omfattar 3 distrikt, nämligen Bohuslän, Skaraborg och Sjuhärad och är ett nätverk utan egen ekonomi. Samarbete kring digitalisering prioriterat just nu, men ett samarbete kring kulturverksamheten och samarbete med studieförbunden är överskridande. Ideell Kulturallians finns men för en tynande tillvaro. Christer är positiv till att SamSam Östergötland bildas.

I slutet av mars 2021 håller vi ett möte med Sven-Anders Svensson, kassör i Hallands Bygdegårdsdistrikt. Han informerar om att SamSam Halland funnits i 3 år och att det inte är en förening. 2 representanter per organisation inbjuds till de möten som hålls.

De söker gemensamt verksamhetsbidrag från regionen, men har fått avslag på detta. Däremot erhåller de projektbidrag från regionen som arrangörer genom en gemensam ansökan.

Påpekar olikheterna som organisationer och där bygdegårdarna har ca 70 föreningar, Folkets Hus och Parker ca 10 och Våra Gårdar ca 10 föreningar. Framhåller dock att det är mycket viktigt med samarbete och önskar gärna att kollegorna i Östergötland bildar ett SamSam.

Intervjuer regionala leden av Folkets Hus och Parker samt Våra Gårdar

Första intervjun med de regionala organisationsleden inom våra samarbetspartners sker med Folkets Hus och Parker Sydöstra regionen. Vi samtalar med Lena Midhav, styrelseledamot i regionen inom sin organisation och aktiv i Ljungsbro Folkets Park, Eva Karlsson utvecklingschef inom Folkets Hus och Parker samt Lars Beckman, ordförande i Gusums Folkets Husförening och styrelseledamot i regionen samt centralorganisationen. En genomgång sker av vår projektansökan och det framgår att de ej erhåller något verksamhetsbidrag från Region Östergötland. De vill gärna att ett regionalt SamSam bildas i Östergötland och att detta sker i form av ett nätverk. Positiva till ett samarbete och att SamSam Östergötland arbetar med påverkan och mycket operativ verksamhet. Nämner också möjligheter till samverkan inom en Ideell Kulturallians samt regionens Överenskommelse med civilsamhället. Folketshusrörelsen har en demokratiutställning som finns tillgänglig för deras 20-tal lokala föreningar att boka.

Den andra intervjun sker med Peter Olsson, chef IOGT-NTO-lokalen i Norrköping inom Våra Gårdar. Något distriktsled inom organisationen finns inte, men en önskan finns om att bilda ett nätverk för ca 20 lokala föreningar inom Våra Gårdar som finns i Östergötland. Även här sker en genomgång av vår projektansökan och Våra Gårdar är positivt inställda till att bilda ett SamSam Östergötland. En kortare diskussion förs kring samordningen av framtida eventuella kommunala driftsbidrag för våra lokala föreningar.

Bildandet av SamSam Östergötland

Ett formellt möte hölls den 1 juni 2021 med representanter för alla tre organisationerna för att bilda ett SamSam Östergötland. Då alla parter ställt sig positiva till förslaget så togs beslutet att samlingslokalorganisationerna i Östergötland krokar arm och bildar ett samarbetsorgan. Vi kommer att arbeta som ett nätverk, utan gemensam ekonomi, representeras av 2 representanter vardera och ha ett rullande värdskap. Huvuduppgiften för SamSam Östergötland är att bedriva påverkansarbete och att utveckla kulturverksamheten i organisationerna.

Sedan den 1 juni 2021 har ett 10-tal sammanträden hållits inom SamSam Östergötland. Vid dessa har en gemensam överenskommelse och verksamhetsplan antagits, ett projektstöd sökts hos regionen, en presskonferens och ett Öppet Hus-arrangemang anordnats. Därutöver har ett flertal ärenden behandlats kring en utveckling av såväl information kring som genomförandet av kulturverksamhet inom våra 80-tal lokalföreningar i länet. Till rapporten bifogas riktlinjerna för SamSam Östergötland (bil 1) samt Verksamhetsplanen för 2022 (bil 2).

Pressmeddelande och presskonferens

För att offentliggöra bildandet av SamSam Östergötland upprättades ett pressmeddelande och inbjöds till en presskonferens den 28 oktober 2021 i Norrköping. Ett 40-tal inbjudningar sändes ut men ingen av de inbjudna hörsammade densamma. Pressmeddelandet bifogas denna rapport (bil 3).

Öppet Husdag i Ljungsbro

Lördagen den 1 oktober 2022 genomfördes ett Öppet Hus i Ljungsbro Folkets Park anordnat av SamSam Östergötland. Alla länets kommuner och organisationernas samarbetspartners i form av studieförbunden, alla de egna lokalföreningarna, massmedia, riksorganisationerna och allmänheten hade möjligheten att lära känna samarbetskommittén och deras lokala verksamhet lit6e bättre. Ett 50-tal närvarande kunde höra invigningstalen av de 3 representanterna för våra riksorganisationer, hälsningsanförandet från SamSam Östergötland och ta del av teatern "Hej Hilma" som framfördes av Teater Pelikanen. Ett 10-tal montrar fanns att besöka för att få ytterligare information om vad våra lokala föreningar arbetar med samt vad studieförbunden har att erbjuda. En servering fanns att tillgå under hela dagen. Den affisch som framtogs biläggs denna rapport (bil 4).

Projektansökan regionen

Som ett resultat av den pågående pandemin ansökte SamSam Östergötland om ett projektbidrag under slutet av året 2021 från Region Östergötland kopplat till Covid 19 i syfte att stimulera föreningslivet att komma igång med verksamheter, visa upp sina lokaler och lyfta fram dess möjligheter som mötesplatser runt om i regionen. Regionens svar blev att denna ansökan till viss del beviljades, men att det filmmaterial som skulle insamlas även skulle användas i syfte att marknadsföra den Överenskommelse som finns inom Region Östergötland.

Då vårt syfte med projektet inte kunde uppfyllas och den allt för korta tidsplanen, så beslöt SamSam Östergötland att tacka nej till beviljat bidrag.

Gemensam folder

Som ett resultat av vårt sammangående i en samarbetskommitté beslöts att en gemensam informationsfolder. Denna har producerats och tryckts i en upplaga av ca 1 000 ex. Utdelning har skett vid Öppet Husdagen samt att den sänts till samtliga lokala föreningar i länet.

Foldern redovisar vilka föreningar som finns kommunvis inom länet samt hur man får kontakt med dessa för att t ex boka deras lokaler. Vidare framgår vad de tre organisationerna står för samt hur man kommer i kontakt med SamSam Östergötland. Foldern bifogas denna rapport (bil 5).

Projektledningens analys

Ett alldeles överväldigande intresse från alla berörda parter ledde till att det 4:e regionala SamSam bildades i Östergötland. De aktiviteter som anordnats enligt ovan har inte rönt något större intresse från utomstående, men har varit betydelsefulla för våra organisationer.

I och med att SamSam Östergötland har bildats, så har projektet levt upp till regionens villkorade krav på att etablera ett samarbete mellan samlingslokalhållarna, vilket möjliggör att arbeta vidare med projektets övriga syften.

Det är projektledningens uppfattning att SamSam Östergötland är ett samarbetsorgan som kommer att fortleva och vara aktivt även efter projekttidens utgång.

Regionala dialogsamtal

Som ett led i arbetet och som en del av projektets ena syfte "att stärka vår uppgift att vara en del av den kulturella infrastrukturen" genomfördes två dialogsamtal digitalt den 22 november 2021. Det första samtalet skedde med representanter för kulturenheten och landsbygdsutvecklingsenheten inom Region Östergötland och det andra samtalet med de regionala kulturinstitutionerna. Tyvärr så hörsammades inte vår inbjudan i någon större utsträckning, men vi var mycket glada åt att Petra Nordin, kulturstrateg Region Östergötland, Malin Gumaelius, strateg regional serviceplanering Region Östergötland, Peter Jansson, skådespelare och regissör Östgötateatern och Lena Lundman, ordförande Riksteatern Östergötland deltog.

Under det första samtalet framkom att regionen arbetar med hemsidan, Facebook, nyhetsbrev och fysiska möten när det gäller att sprida information om såväl egen verksamhet som andras och vara ett stöd till kommunernas verksamhet. Nätverksträffarna som är 3-4 per år ansågs vara mycket värdefulla i den samverkan som råder. Den av regionen antagna Överenskommelsen skulle kunna ligga till grund för framtida spridning av information samt samverkan. Många kommuner är duktiga på att registrera de ideella föreningarna och ha fysiska möten med dessa. På landsbygdsutvecklingsdelen är kommunerna duktiga på att vara i kontakt med näringslivet men mycket sämre på att kommunicera med den ideella sektorn. Någon total kunskap om vilka allmänna samlingslokaler som finns i länet saknas. Ett kartverktyg skulle behöva tas fram angående lokaler i länet som är lämpliga att använda i händelse av kris eller beredskap. Vidare nämndes ScenGalej, vilket är en utbudsdag med scenkonst (musik, teater, dans, cirkus mm) för barn och unga i Östergötland. Denna utbudsdag är nu etablerad och ett viktigt inslag i spridandet av kulturinformation i länet.

Till sist framfördes en önskan om att det skulle finnas en anställd kommunikatör inom regionen som skulle ha till uppgift att arbeta enbart med kulturverksamhet inom den ideella sektorn. Självklart skulle en sådan kommunikatör även finnas i samtliga länets kommuner.

Det andra samtalet berörde också vilka kanaler som används vid spridning av information samt önskan om samverkan. Östgötateatern arbetar mycket med fysiska möten och telefonkontakter samt skickar e-post. Riksteatern i länet arbetar också med hemsida, fysiska möten, träffar inom de lokala teaterföreningarna och direkta kontakter med kommunernas kultursekreterare (eller motsvarande). Båda parterna var väl insatta i vad regionens Överenskommelse var och uttryckte ett stort intresse av att vara med och anordna en eller flera utbudsdagar i länet. Vi är inte konkurrenter – vi vill samarbeta var budskapet! Som ett resultat av denna bestämda önskan så hölls den första regionala utbudsdagen för en del av föreningslivet den 28 mars 2022! Peter Jansson presenterade också sin idé om att aktivera personer i landsbygderna genom att anordna "Gjort i länet" på ett antal orter i länet, något som kommer att förverkligas under 2023.

Såväl Östgötateatern som Riksteatern Östergötland såg mycket positivt på att det skulle finnas en gemensam plattform på regionalt och kommunalt plan för den ideella sektorn beträffande information och samverkan.

Projektledningens analys

Det var mycket tydligt att de som hörsammade inbjudan till regionala dialogsamtal var personer från institutioner inom kulturverksamheten som bygdegårdsdistriktet redan sedan tidigare haft en nära samverkan med och träffat fysiskt. Fortsatt arbete efter projekttiden måste läggas på att möta alla de övriga som saknades denna gång!

Beträffande de förslag som framfördes vid samtalen så har några redan effektuerats och andra tar vi med oss i det fortsatta arbetet inom bygdegårdsdistriktet eller SamSam Östergötland.

Kommunala dialogmöten

Projektledningen har under våren 2022 träffat representanter för samtliga länets 13 kommuner och genomfört fysiska dialogmöten. Representanterna har sina handläggartjänster eller politiska uppdrag inom kultur- och/eller landsbygdsutvecklingsverksamheten inom respektive kommun. Ett antal frågeställningar har varit utgångspunkten för dessa samtal, men ömsesidig spridning av information och kunskap kring kultur och landsbygdsutveckling har förekommit. I några fall har endast en representant från kommunen deltagit, varför svar ibland inte kunnat ges kring det verksamhetsområde som hen inte varit ansvarig för.

I den redogörelse över genomförda dialogsamtal med kommunerna som lämnas nedan har vi valt att kort redovisa några punkter som vi noterat. I övrigt hänvisar vi till de tablåer, en med svaren på frågor kring kulturverksamheten (bil 6) och en annan med svaren på frågor kring landsbygdsutveckling (bil 7), som bifogas denna rapport. Det frågeformulär som användes vid dialogmötena bifogas också (bil 8). Syftet med de kommunala dialogmötena är desamma som beträffande regionala dialogmötena.

Boxholms kommun (Mikael Palm, ordf kultur- och turism och Fredrik Svaton, chef kultur- och turism)
Kommunen har mycket egen programverksamhet och barn och ungdomar är prioriterade grupper, där en garanti gäller för dessa att de får vara med om en upplevelse.

Upplever att de får lite stöd av regionen. Har inga kulturstöd generellt. Ingår numera återigen i ett Leader-område. Anordnar möten utanför centralorten. Kommunen har låg täckningsgrad angående digitalisering.

Finspångs kommun (Håkan Forsberg, kulturchef)

Arbetar med en vision för kulturverksamhet. Gratis kulturskola. Krav i skolan på kulturupplevelser. Trycker på att det ska vara ett VI och att det är dialog som gäller. Anordnar något möte utanför centralorten.

Kinda kommun (Lena Axelsson, kulturchef, Eva Skärlund, kultursekr och Johan Sandell, kommunsekr)

Bra regionalt stöd. Börjat med föreningsträffar. Stor egen kulturverksamhet. Mycket samarbete med andra kommuner. Hög digitaliseringsgrad idag. Vill bryta den polarisering som finns.

Linköpings kommun (Therese Hansson, ungdomshandläggare)

Framhåller det ungdomsråd som finns. Gjort en utredning kring ungdomsverksamhet. Mobil fritidsverksamhet. Kulturdiallog 4 ggr/år. Kulturen med redan i detaljplaneringen.

Mjölby kommun (Ulf Johansson, kultur- och fritidschef, Lena Lindgren, kulturstrateg och Annelie Ahlström, landsbygdsutvecklare)

Upplever att de har medvind idag. Föreningsråd finns. Barn och unga är prioriterade grupper. Hjälper till med marknadsföring. Önskar ha ett kulturhus. Möten med byalag hålls och det finns ett upplevelsecentra i Väderstad.

Motala kommun (Karin Westberg, ordf kulturutskottet och Anders Bengtsson, landsbygdsutvecklare)

Idrott, fritid och kultur jobbar ihop. Inga neddragningar. Satsar främst på idrott. Kulturbegreppet behöver diskuteras. Många lokala utvecklingsgrupper. Regelbunden telefonkontakt varje vecka kring landsbygdsutveckling. Egna projekt genomförda.

Norrköping (Ingela Granqvist, landsbygdsstrateg)

Nytt inriktningsdokument på gång angående kulturen. Barn och unga prioriterade. Besparingskrav på landsbygdsidan. Landsbygdsforum anordnas vartannat år. Kommunen med båda Leader-områdena.

Söderköpings kommun (Sandra Sandborg, kultursekr och Melker Skoglund, fritidssamordnare)

Saknar ett kulturhus. Anläggningsfrågan är stor. Har föreningsträffar. Stort landsbygdsprojekt på gång. Saknar helhetstänket.

Vadstena kommun (Hanna Wihlborg, kulturchef och Baharan Raoufi-Kvist, utredare)

Inga nedskärningar. Alla grupper i samhället prioriterade. Egen tidning till hushållen. Har möten utanför centralorten. Önskar bättre kollektivtrafik på landsbygden.

Valdemarsviks kommun (Sarah Åkerblom, näringsutvecklare och Fredrik Törnborg, enhetschef)

Har ett föreningsråd. Utbildning för kommunanställda i "Förenkla helt enkelt". Bra samarbete med regionen. Kollektivtrafiken kan bli bättre.

Ydre kommun (Christine Åström, biblioteks- och kulturchef, Malin Hansson, kommun- och näringslivsstrateg samt Sofia Faxell-Ljungström, planarkitekt)

Har ny hemsida på gång. Barn och unga prioriterade. Utvärdering efter erhållet bidrag viktigt. Önskar mer nytänk, öppenhet och samverkan.

Åtvidabergs kommun (Maria Gullqvist, kulturutvecklare och Jennie Rothman, landsbygdsutvecklare)

Barn och unga prioriterade. Inga nedskärningar. Många lokala föreningar med gott samarbete. Byaggrupper som möts digitalt. Serviceprojekt med lanthandlare. Servicepunkter för information.

Ödeshögs kommun (Rebecka Bäck, samhällsbyggnad och Anna-Stina Karlsson, turism- och näringslivsutvecklare)

Egen vist-sida idag. Föreningsråd med idrottsföreningar enbart. Natur- och kulturvärdena viktiga. Önskar rättvisare bidragsfördelning. Låg tacksynsgrad angående digitalisering. Kollektivtrafiken kunde vara bättre.

Projektledningens analys

Samarbetet med regionen inom båda verksamhetsområdena kultur och landsbygdsutveckling är bra men kan bli mycket bättre. När det gäller regionens kulturinstitutioner är det mycket dålig kontakt och samverkan. De flesta kommuner har en omfattande kulturverksamhet – såväl egen som i samarbete med föreningslivet. Bidrag till föreningarna är en allt för stor diskussionspunkt, där det sällan ställs några krav från kommunens sida på hur bidraget lett till att öka kommuninnevånarnas glädje över att bo just i denna kommun. Bidrag som enbart lämnas för att föreningar ska överleva ska upphöra. Kunskapen om vilka föreningar som finns, vad de står för, vilka kontaktpersoner som är registrerade etc är undermålig hos de kommunala handläggarna. Få möten förläggs utanför centralorten och vetskapen om vilka lokalhållare som finns i kommunen är dålig.

Landsbygdsutvecklingsverksamheten i de allra flesta kommunerna är en lågt prioriterad fråga då en specifik handläggare ej finns. Ca 70-80 % av de kommunala handläggarna är ej själva boende i den kommun de är anställda!??

Utbildningar

Inom ramen för projektet har det i ett tidigt stadium funnits ett stort intresse av att anordna arrangörsutbildningar för kulturarrangörer. Genom att utbilda intresserade medlemmar inom lokalföreningarna i de lokal-hållande organisationerna, så ökar ju möjligheten till att det blir fler kulturaktiviteter på landsbygden. Med utgångspunkt från oss själva så ställdes frågan: vad är det jag behöver veta för att arrangera ett kulturarrangemang? För att få svar på denna fråga så inbjöd vi några kända kulturpersonligheter som står oss nära och avsatte en dag för att ta fram "Verktyglådan".

"Verktyglådan"

Under en dag i slutet av augusti 2021 träffades Stefan Löfgren, kulturutvecklare på Bygdegårdarnas Riksförbund, Ulf Thörn, konsulent på Riksteatern Östergötland och vi två projektledare i Värna-Grebos bygdegård i Värna. Uppdraget var att ta fram ett dokument ("verktyglådan") som beskriver de arbetsuppgifter jag som lokal arrangör behöver kunna för att arrangera ett kulturarrangemang. Dels vad jag ska göra innan arrangemanget, dels under arrangemanget och dels efter arrangemanget. Ett dokument upprättades och bifogas denna rapport (bil 9). Detta dokument skulle vi nu använda vid de utbildningar vi tänkt inbjuda till under hösten 2022.

Inspirationshelgen

Den första utbildningen av arrangörer vände sig till alla kontaktpersoner som sköter bokningar samt till alla ordföranden i distriktets bygdegårdsföreningar. De som sköter bokningar av våra lokaler är viktiga eftersom de är insatta i lokalernas storlek, vilken utrustning som finns, hur servering kan ske, vilka samarbeten med andra som kan skapas, vet vikten av en egen verksamhet, mm. Vi önskade också att föreningarnas ordförande skulle delta då de har en avgörande roll som styrelsernas talespersoner i viktiga frågor. Om vi får dessa att bli intresserade av att anordna kulturverksamhet i bygdegården så är utsikterna goda för en stor utveckling. Fokus i kursprogrammet skulle läggas på att arrangera, men utrymme fanns också för att diskutera försäkringsfrågor och av deltagarna egna formulerade frågor.

Kursen skulle genomföras fredagen och lördagen den 16-17 september 2022 på Storgården Konferens i Rimforsa (bil 10). Tyvärr tvingades vi att ställa in kursen på grund av för få anmälningar.

Arrangörsutbildning kultur

Till helgen den 8-9 oktober 2022 hade vi inom SamSam Östergötland inbjudit samtliga våra lokala föreningar att delta på en arrangörskurs. Kursen vände sig till såväl valda kontaktpersoner för kulturverksamhet som intresserade medlemmar. Kursens syfte var att få uppleva ett levande kulturarrangemang live och lära sig att använda de verktyg som finns att nyttja innan, under och efter ett kulturarrangemang. Kursen var tänkt att hållas på Storgården Konferens i Rimforsa. Vi bifogar även här den inbjudan som skickades ut (bil 11).

Tyvärr tvingades vi att ställa in även denna kurs på grund av för få anmälda deltagare.

Studiebesök

Projektledningen har under projektets gång gjort ett antal studiebesök. Detta har första hand varit på kulturaktiviteter anordnade lokalt och syftet med studiebesöken har varit att se hur arrangörerna har arbetat gentemot besökande artister samt publik.

Projektledningens analys

Trots att de båda utlysta utbildningarna innebar att kursdeltagarna inte behövde betala någon kursavgift så tvingades vi att ställa in. Utan tvekan har pandemin haft en stor roll till detta. Vi upplever att det – trots en massiv marknadsföring av kurserna – är svårt att få ideella deltagare att avsätta egen tid för något som kan vara intressant, men som kan leda till att jag blir smittad av något virus samt rädslan av att kanske misslyckas därhemma i föreningen. Tyvärr har vi fler konsumenter än producenter bland våra förtroendevalda och medlemmar.

Inköp av nödvändig utrustning

Under projektets gång har det framkommit vid flera olika tillfällen att vi saknar nödvändig utrustning för att kunna genomföra olika typer av arrangemang och aktiviteter. Framför allt handlar det om en mobil utrustning att använda som ljudanläggning och därutöver en anläggning som svarar upp till kraven för att hörselskadade ska kunna ta del av det som sker. Till sist handlar det också om att få tillgång till utrustning som krävs för att kunna visa film såväl inomhus som utomhus.

Efter samtal med Region Östergötland så fick vi klartecken till att kunna göra inköp av nödvändig utrustning.

Idag finns en bra men enkel utrustning att tillgå för att kunna genomföra en aktivitet där ljudet spelar en viktig roll. Men också en mobil ljudanläggning som gör att hörselskadade personer har möjlighet att ta del av det som sker. Detta med tillgänglighet är oerhört viktigt för oss som lokalhållare.

Tyvärr har vi inte kunnat hitta nödvändig basutrustning för att kunna visa film.

Den inköpta utrustningen finns att boka för de 80-tal lokalföreningarna inom SamSam Östergötland hos studieförbundet Vuxenskolan i Valdemarsvik. De hjälper os att sköta bokningar och återlämningar samt genomgång av utrustningen.

Ekonomi

Hela projektet omfattade ett projektbidrag om 450.000 kr från Region Östergötland. Av dessa medel har ca 50.000 kr använts för att bekosta bildandet av SamSam Östergötland. I övrigt har kostnader uppstått för arvoden och reseersättningar för de besök som gjorts hos länets kommuner, studiebesök och medverkan vid sammanträden mm. Vidare har kostnader uppstått för produktion av folder, inköp av utrustning för bättre och tillgängligare kulturarrangemang samt för informationsmaterial.

Då inte hela den beviljade projektsumman har utnyttjats kommer den återstående delen att återbetalas till regionen. Ett alternativ är att regionen beslutar sig för att låta SamSam Östergötland behålla kvarstående medel och uppmana SamSam Östergötland att använda dessa till att subventionera framtida utbildningar i arrangörskap.

Sammanfattning

När projektledningen ska sammanfatta de punkter som framkommit under projektets gång, så visar det sig att det finns mycket att arbeta vidare med. Vi vill nedan skissa några av de viktigaste punkterna som vi har åstadkommit och vill arbeta vidare med.

* SamSam Östergötland är bildat och kommer att arbeta vidare.

* Vi kommer även fortsättningsvis att söka kontakt med företrädare för regionens kulturinstitutioner och diskutera formerna för ett utvecklat samarbete inom kulturverksamheten

- * Vi kommer att informera regionen om behovet av att anställa en sammanhållande länk som hjälper till att kommunicera information mellan kulturanordnare och kulturutövare såväl regionalt som kommunalt
- * Vi kommer fortsatt uppmana regionen och dess kulturinstitutioner att genomföra en eller flera utbudstillfällen för de lokalhållande organisationerna
- * Vi kommer att uppmana regionens enhet för kultur att upplysa de regionala kulturinstitutionerna om att kontakta de lokalhållande organisationerna för samverkan på de 80-tal scener som finns att tillgå
- * Vi kommer att uppmana samtliga lokalföreningar att kontakta sina kommuner för att diskutera behovet av att lära känna varandra och påbörja ett nära samarbete i kulturfrågor
- * Vi kommer att snarast göra nya försök att anordna utbildningar av lokala arrangörer för att utveckla kulturverksamheten i länet

Utvärdering

Vid en genomgång av projektets syften, mål, metoder och resultat så finner vi att projektet i stor utsträckning har lyckats att uppfylla de förväntningar som funnits. Det kanske allra viktigaste var att bilda ett regionalt SamSam, ett samarbetsorgan som nu är etablerat och som kommer att arbeta vidare. De genomförda intervjuerna med företrädare för regionen och länets samtliga kommuner blev en väckarklocka när det gäller att övervinna den okunskap som råder beträffande vilka vi är och hur vi arbetar. Här finns det en stor potential att arbeta vidare med.

Målet med att hitta en gemensam metod för alla medverkande organisationer och deras lokala företrädare, har mynnat ut i att regionen ser till att anordna en eller flera utbudstillfällen för att informera om aktuellt kulturutbud samt att de lokalhållande organisationerna har anordnat utbildningar av lokala kulturarrangörer enligt upplägget i den framtagna verktygslådan.

Vi har inte uppnått det mätbara målet att återskapa föreningen Ideell Kulturallians Östergötland. Här finns det fortfarande ett arbete som måste göras för att tillgodose de ideella kulturutövarnas möjlighet att bli en del av den totala kulturverksamheten i länet.

När det gäller demokratifrågan så har den fått stå vid sidan av med anledning av alla de olika aktiviteter som genomfördes under 2021, som var året då demokratin i Sverige uppmärksammades med ett 100-årsjubileum av den allmänna rösträtten.

Slutord

Det har varit mycket stimulerande att få arbeta med projektet! Aldrig tidigare har länets bygdegårdsdistrikt fått arbeta med ett så stort projekt. Att projektet dessutom har handlat om att få möjlighet att utveckla en av de viktigaste verksamhetsgrenarna – kulturen – inom bygdegårdsrörelsen har gjort det extra stimulerande. Det är ju inom detta område som viljan till samarbete, möjligheterna att träffa många andra likasinnade, dela känslan vid att få uppleva berörande och tänkvärda kulturarrangemang som vi känner oss delaktiga i!

Detta projekt har lett till att vi i högre grad önskar fortsätta vårt arbete med att uppfylla de ändamål som anges i vår organisations stadgor på lokalt och regionalt plan.

Tack

Till sist vill vi framföra ett stort och varmt tack till alla som bidragit till att genomföra detta projekt. Först och främst vill framföra ett stort tack till Region Östergötland och de anställda på enheten för kultur samt företrädarna för de regionala kulturinstitutionerna. Vidare vill vi tacka alla våra kollegor i de lokalhållande organisationerna på centralt, regionalt och lokalt plan, vilka möjliggjorde bildandet av SamSam Östergötland. Kommunernas representanter ska ha ett stort tack för deras intresse av att dela med sig av vad de gör och vad vi kan göra bättre. Ett stort tack också till våra kollegor i Östergötlands Bygdegårdsdistrikt för de inlägg, tips och råd som vi fått under projektets gång.

Gryt och Värna i januari 2023

Björn Kanebäck
Projektledare

Lars Nilsson
Projektledare

Bilagor

Bilaga 1 PM SamSam Östergötland
Bilaga 2 Verksamhetsplan SamSam
Bilaga 3 Pressmeddelande SamSam
Bilaga 4 Affisch Öppet Hus SamSam
Bilaga 5 Folder SamSam
Bilaga 6 Kultursvaren

Bilaga 7 Landsbygdssvaren
Bilaga 8 Frågor dialogmöten kommun
Bilaga 9 PM Verktogsådan
Bilaga 10 Inbjudan Inspirationskurs
Bilaga 11 Inbjudan Kulturarrangörsutbildn.